

Mærkningsordning for opdræt- og udsætning af fjervildt - Bæredygtig Jagt

Formål

Formålet med denne mærkningsordning er at medvirke til

- en langsigtet bæredygtig jagt på udsat fjervildt.
- at udbrede kendskabet til, at udsætning af fjervildt og efterfølgende jagtudøvelse sker på præmisser, der er etisk og fagligt forsvarlige og overholder gældende lovgivning.
- at tilvejebringe finansiering af indsatser, der skal skabe forståelse for jagtsagen og jagtens positive betydning for naturindholdet i det åbne land og skoven.

Et jagtvæsen, der har Bæredygtig Jagt-mærket, lever op til en række etiske forhold og god praksis for opdræt og udsætning af fjervildt. Det tilstræbes hele tiden at sikre den bedste mulige dyrevelfærd, fra fuglene opdrættes, til de nedlægges. Ved jagt og håndtering af det nedlagte vildt sikres respekt og en ordentlig hygiejne fra det nedlagte vildt ligger på paraden til det er gjort klart til videre bearbejdning og ender som delikat mad på middagsbordene.

Udsætningspraksissen tilgodeser naturværdier og øger naturindholdet og jagtpraksissen giver gode naturoplevelser og respekt for udsætning af fjervildt som en del af dansk jagtkultur.

Målgruppe

Målgrupperne for mærkningsordningen er jagtvæsner og andre aktører på skov- og landbrugsejendomme, der udsætter fasaner, agerhøns eller ænder.

Mærkningsordningen supplerer delvist lovgivningen med retningslinjer ud fra nye og gamle erfaringer og etiske overvejelser.

Organisationen

Mærkningsordningen ejes af Bæredygtig Jagt, der er et samarbejde mellem Landbrug & Fødevarers Tolvmandssektion, Dansk Skovforening, Danmarks Jægerforbund og Herregårdsjægerne.

Driften og administrationen af mærkningsordningen varetages af Bæredygtig Jagt via et sekretariat.

Udformning og indhold

Mærkningsordningen Bæredygtig Jagt er tænkt som en mulighed for både større og mindre jagtvæsener og andre aktører til at erklære, at de overholder de lovgivningsmæssige og etiske retningslinjer, der er opstillet for udsætning af fjervildt og samlet i dette dokument.

Ved at indgå i mærkningsordningen erhverves retten til at bruge Bæredygtig Jagts mærke i forbindelse med markedsføring, information og andre former for dialog med omverdenen.

Ved indtrædelse i ordningen modtager jagtvæsenet et diplom, filer med Bæredygtig Jagt-mærket mv. Endvidere optages jagtvæsenet i en oversigt over mærkede jagtvæsener, der ligger på Bæredygtig Jagts hjemmeside.

Når et jagtvæsen indgår i mærkningsordningen betales et indtrædelses-gebyr. Herefter betales årligt et beløb. Bestyrelsen fastsætter niveau for dette samt graduering af betalingen under hensyntagen til potentiale og omfang af udsætningen.

Ved indgåelse i mærkningsordningen underskriver lodsejeren og den/de ansvarlige for udsætning under på, at de overholder de lovgivningsmæssige og etiske retningslinjer, der er indeholdt i mærkningsordningen.

Deltagelse i mærkningsordningen baseres på en selverklæring om at jagtvæsenet/udsætningen overholder retningslinjerne, og der gennemføres som udgangspunkt ikke nogen kontrol hermed. Hvis der foreligger klare beviser for, at et jagtvæsen/udsætning overtræder retningslinjerne vil det være mulighed for, at bestyrelsen for Bæredygtig Jagt igangsætter en kontrol og herefter kan vælge at fratage jagtvæsenet/udsætningen retten til at bruge Bæredygtig Jagt-mærket.

Referencer

Mærkningsordningen følger de jagtetiske regler¹ og i hovedtræk principperne i *"Interne retningslinjer vedr. opdræt, udsætning og jagt på ænder, agerhøns og fasaner"* udarbejdet i maj 2000 af Tolvmændsektionen, Dansk Skovforening og Danmarks Jægerforbund.

I retningslinjerne står: *"Retningslinjerne er ledetråde, der løbende skal tilpasses de konkrete forhold, og må således ikke blive en endegyldig facitliste for den enkeltes jagtmoral og forpligtelse til at forbedre og beskytte sit jagtrevir generelt"*.

Udsætning af agerhøns skal følge tilgangen i Danmarks Jægerforbunds markvildtprojekt, der er en del af realiseringen af Naturstyrelsens forvaltningsplaner for agerhøns.

Ansvar ved indtrædelse i mærkningsordningen

Deltagelse i mærkningsordningen bekræftes med en skriftlig aftale mellem lodsejeren og den ansvarlige for udsætningen og Bæredygtig Jagt. Aftalen skal have en gyldighed på min 1 år og løber herefter ind til den opsiges enten af lodsejeren/ansvarlig for udsætningen eller af Bæredygtig Jagt. Indbetaling af et årligt beløb for deltagelse i mærkningsordningen er en forudsætning for gyldighed af at være en del af mærkningsordningen.

Lodsejeren/jagtvæsenet forpligter sig ved aftalen til at acceptere og overholde følgende:

1. Relevante love og bestemmelser som regulerer opdræt og udsætning af fjervildt. Liste med relevant lovgivning findes til sidst i dette notat.
2. Generelle retningslinjer for jagtdriften m.v. som beskrevet neden for.

Generelle retningslinjer for jagtdriften

Udsætning af fjervildt betragtes, som en del af dansk jagtkultur. Mærkningsordningen vil i den forbindelse have fokus på:

1. At tilhørende lovgivning for opdræt og udsætning af fjervildt skal overholdes
2. At alle aktiviteter fra jord til bord skal være i overensstemmelse med særlige aftalte retningslinjer. Dette gælder alene for aktiviteter der vedrører opdræt og udsætning af fjervildt, samt jagt, og altså ikke andre jord til bord forhold (landbrugsdrift mv.)
3. At der sættes særligt fokus på, hvordan man kan forebygge sygdomme, når fjervildtet er udsat på udsætningspladsen.

---

¹ De jagtetiske regler er udarbejdet af Danmarks Jægerforbund i samarbejde med Vildtforvaltningsrådet og Naturstyrelsen.

www.naturstyrelsen.dk/Naturoplevelser/Jagt/omjagt/Etik/

Terrænforbedring jf. biotopplanbekendtgørelsen

Alle der udsætter mere en 100 fasaner eller agerhøns, skal overholde reglerne i Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber § 12 om udarbejdelse af en biotopplan, der har til formål at forbedre vildtets levevilkår på ejendommen og dermed sikre, at ejendommen kan bære den øgede udsætning. Samtidig skal biotopplanerne på landsplan sikre en større udbredelse af forskellige natur- og halvkulturtyper, og dermed generelt skabe bedre levesteder for vildtet, samt plante- og dyreliv knyttet til landbrugsarealer.

Ud over biotopplans retningslinjerne opfordrer Bæredygtig Jagt de jagtvæsener, der deltager i mærkningsordningen til løbende at indtænke terrænforbedringer i jagt- og naturforvaltningen på den pågældende ejendom – herunder:

1. Eksisterende levesteder i form af naturområder, småbiotoper mv. skal sikres en relevant beskyttelse, drift og/eller pleje, således at der her opnås den bedst mulige naturtilstand.
2. Plantning af træer og buske skal så vidt muligt ske ved anvendelse af egnskarakteristiske arter.
3. Udsåning af afgrøder i vildtagre skal alene ske ved anvendelse af arter, der ikke udgør en spredningsrisiko til naturen.
4. Der skal tages hensyn til landskabelige værdier og kultur.

Opdræt

Opdrættes fjervildt på ejendommen, skal følgende retningslinjer efterleves:

1. Der skal anvendes opdrætsmetoder, der fremmer og stimulerer naturlig adfærd.
2. Brug af medicin i opdrættet, skal reduceres til et forsvarligt minimum.

Særligt vedr. fasanopdræt tilstræbes

1. At opdræt af fasankyllinger på sigt så vidt muligt alene baseres på avlsfugle, der indfanges om vinteren til den kommende sæson for vildtfugleproduktion efter at have levet frit i naturen².
2. At indkøbte fasankyllinger fra opdræt i Danmark udelukkende er baseret på fasanæg fra indfange avlsfugle. Det er en indbygget forudsætning at jagtvæsener med indfangningstilladelse sikrer et tilstrækkeligt udbud af æg til salg.
3. At importerede æg er produceret efter dyrevelfærdskrav, som er af samme høje niveau som i Danmark. Kriteriet kan fx efterleves på baggrund af indkøb fra de udenlandske producenter, som er anerkendt af Bæredygtig jagt.
4. At opdrættet af fasaner skal ske i volierer, hvor indretningen sikrer stimuli for naturlig adfærd.

Særligt vedr. andeopdræt

1. Opdræt af ænder skal ske uden import af æg eller ællinger.

Særligt vedr. agerhøneopdræt

1. Opdræt og udsætning af agerhøns skal alene ske ved naturnære metoder – brug af skrukhøns eller forældrefugle for prægning af naturlig adfærd

---

² Det er afgørende for kvaliteten af de fasankyllinger der udsættes, at opdrættet sker på basis af indfagne æglægningshøner, som har været udsat for prægning og naturlig udvælgelse i naturen. Kun herved kan vi sikre fremtidens kvalitet af udsætningsfugle, idet den naturlige udvælgelse medvirker til at sikre naturlig adfærd hos fuglene.

Udsætningen

Udsætning må kun ske med sunde og dermed stærke fugle. Udsatte fugle må ikke udsættes eller fodres så tæt sammen, at de på noget tidspunkt beskadiger hinanden.

Udsætningsvolierer med tilbehør, fodertønder m.v. skal indpasses bedst muligt i naturen, og skal fjernes straks efter endt anvendelse, men mindre der er tale om indhegning.

Anvendes tamfjerkræ i forbindelse med udsætningen, skal fjerkræets bur være rummeligt, med fast bund og være sikret behørigt mod vejrlig.

Anvendes fritgående skrukhøns og haneekyllinger skal disse fjernes, så snart de kan undværes og altid inden jagtsæsonens start.

Ved al fodring på jorden bør der ikke udlægges mere foder, end der umiddelbart ædes op. Forekommer rotter på foderpladsen eller ved foderautomater skal de så vidt muligt fanges i fælder.

Ved udsætning af fasan skal udsætningspladser have en placering og robusthed, så der ikke sker skade på omkringliggende arealer.

Ved udsætning af ænder skal udsætningsstedet have en udformning og placering, så vandmiljøet belastes mindst muligt. Vegetation/rodzonefunktion, der kan reducere næringsstoffab.

Afskydningen

Den årlige afskydning på ejendomme hvor der sker udsætning af fjervildt skal følge de jagtetiske regler fastlagt af Vildtforvaltningsrådet og Naturstyrelsen. Herudover skal følgende retningslinjer efterleves:

1. Antallet af skudte fugle må aldrig blive så stort, at det kommer til at stå i kontrast til områdets ydeevne.
2. Antallet af nedlagte fugle må ikke blive større end den enkelte skytte kan give korrekt anvisning af hvor såvel dødsrudte som eventuelt anskudte fugle kan opsamles.
3. Der skal være et passende antal egnede apportende hunde til rådighed under jagten, og mindst én pr. skytte på jagter med en forventet afskydning på mere end 100 stk. De apporterende hunde, skal gives den fornødne tid til et effektivt efterskudsarbejde.
4. Nedlagte fugle skal indsamles hurtigst muligt og opbevares og håndteres med respekt og omtanke for den fornybare fødevarerressource vildtet er.

Nedlagt vildt

Vildt er en værdifuld fornybar fødevarerressource, og nedlagt vildt skal håndteres under og efter jagten så kvaliteten ikke forringes.

Opkrævningsgrundlag:

Som medlem af ordningen opkræves følgende bidrag:

Deltagelse i mærkningsordning:

<i>Antal fugle der udsættes</i>	<i>Afgift pr. år.</i>
<1.500	3.000 kr.
1.501 – 4.000	6.000 kr.
4.001 – 10.000	9.000 kr.
Guldnål	25.000 kr.

Gebyrerne refunderes ikke, selvom lodsejeren/jagtvæsenet ikke længere gør brug af mærkningsordningen.

Bidraget er differentieret i forhold til antal udsatte fugle.

Kontingentet opkræves årligt af Dansk Skovforening. Medlemmet modtager en mail med "bæredygtig Jagts" logo til markedsføringsbrug, samt pr. post et Mærkningsordningsdiplom.

Det økonomiske mål med mærkningsordningen er at tilvejebringe et tilstrækkeligt økonomisk grundlag til at administrere mærkningsordningen samt at opretholde kommunikationsindsatsen i regi af Bæredygtig Jagt.

Det er også muligt, at støtte Bæredygtig Jagt med et beløb uden at være med i mærkningsordningen. Et sådan "personligt medlemskab" kan have et minimumsbeløb (fx 500 kr.) med mulighed for at indbetale større beløb efter ønske. Evt. bidrag fratrækkes i gebyret til medlemskabet af Mærkningsordningen.

Evt. overskud går derudover til finansiering af indsatser for forståelse for jagtsagen, og jagtens positive betydning for naturindholdet i det åbne land og skoven, samt synliggørelse af vildtet som fødevarer.

BILAG

Lovgivning der regulerer opdræt og udsætning af fjervildt

Opdræt og udsætning af fjervildt er omfattet af flere lovområder og ikke alle er umiddelbart gennemskuelige og tilstrækkeligt indbyrdes koordineret.

Det drejer sig om følgende love og bekendtgørelser:

- Lov om hold af dyr.
- Bekendtgørelse om dyrlægers udlevering af medicin
- Bekendtgørelse om Dyrejers anvendelse af medicin
- Bekendtgørelse om Det Centrale HusdyrbrugsRegister(CHR)
- Vejledning om kontrol med Krydsoverensstemmelse
- Vejledning om Krydsoverensstemmelse
- Bekendtgørelse om opdræt af fjervildt.
- Bekendtgørelse om pligt til overvågning af aviær influenza
- Bekendtgørelse om transport af dyr
- Bekendtgørelse om jagtloven
- Bekendtgørelse om udsætning
- Biotopplaner
- Naturbeskyttelsesloven
- Veterinære sikkerhedsmæssige forholdsregler i forhold til husdyrsygdomme som kan være til fare for mennesker og husdyr.
- Veterinære sundhedsmæssige forholdsregler i forhold til anvendelse af fodertilsætningsstoffer og dyrlæge ordineret medicin.

Et fjervildtopdræt skal være registreret og opdateret i (CHR) er Fødevareministeriets centrale database til registrering af besætninger og husdyr. CHR blev, sammen med det Generelle LandbrugsRegister (GLR), etableret i 1993. Siden er systemet videreudviklet flere gange. Formålet med CHR er et ønske om en hurtig og effektiv smitteopsporing ved udbrud af sygdomme, som f.eks. fugle influenza.

En række af de aktiviteter der forudsætter muligheden for opdræt og udsætning af fjervildt har tilknytning til regler om krydsoverensstemmelse, og dermed stor betydning for landbrugsbedriftens støtteordninger. Der er en anmeldelsesordning for udsætning af fjervildt, og udsætning af fjervildt kræver anmeldelse til Naturstyrelsen.

Uddannelse af udsætteren

Der sættes krav til kompetenceniveau hos udsætteren, der varetager arbejdet i jagtvæsenet. Der handler om følgende kriterier:

1. Skal have gennemført kursus for nye fjervildtopdrættere. Kurset er kompetencegivende for nye fjervildtopdrættere, der, i henhold til Bekendtgørelse om opdræt af fjervildt § 21, skal på et kursus, som er godkendt af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Fødevaredirektoratet. Kurset er lov
2. Skal have gennemført kursus i naturnær udsætning af fjervildt, i henhold til Bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber § 12, bilag 3: Krav til undervisningsplan for personer, der beskæftiger sig med udsætning af fuglevildt til bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber. Kurset skal give deltagerne indsigt i opdræt og udsætning, der hviler på fuglenes naturlige adfærdsmønstre. Endvidere skal der undervises i biotoptiltag, der er nødvendige for at sikre egnede biotoper for fuglevildt.